

Binnen de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het steun- en herstelpakket voor Caribisch Nederland (Kamerstuk 35 420, nr. 150).

De voorzitter van de commissie,
Paternotte

De adjunct-griffier van de commissie,
De Vos

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
• Inbreng van de leden van de VVD-fractie	2
• Inbreng van de leden van de CDA-fractie	2
• Inbreng van de leden van de D66-fractie	3
• Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie	3
II Reactie van de Staatssecretaris	4

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het steun- en herstelpakket voor Caribisch Nederland. Het is goed om te zien dat ook in Caribisch Nederland de hulp voor overheden en ondernemers er is. De leden van de VVD-fractie hebben hier nog enkele vragen over.

Is de lokale overheid op Bonaire, Saba en Sint Eustatius toegerust om alle ontwikkelingen te faciliteren? Bijvoorbeeld de «tijdelijke intensivering van de dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling in Caribisch Nederland», wie gaat dat doen? Worden daar mensen voor opgeleid of zijn die al beschikbaar op de eilanden?

Voorts zijn de leden van de VVD-fractie benieuwd of ondernemers fysiek worden geholpen met hun aanvragen of vragen ten aanzien van hun aanvragen voor financiële ondersteuning; of gaat die hulp alleen digitaal? Welke rollen zijn er weggelegd voor het lokale bestuur in de uitvoering van dit pakket? Zijn er ook rollen weggelegd voor derden zoals bijvoorbeeld een Kamer van Koophandel? Deze leden ontvangen graag een toelichting van de Staatssecretaris.

Inbreng van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over het steun- en herstelpakket voor Caribisch Nederland. De gevolgen van de coronacrisis zijn voor inwoners en ondernemingen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba nog niet te overzien. Met de Staatssecretaris onderschrijven deze leden dat de situatie in Caribisch Nederland – nog meer dan in Europees Nederland – om een aanpak vraagt die werkgelegenheid en bedrijvigheid beschermt en waar nodig de economie aanjaagt. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris in nauwe samenwerking met de openbare lichamen al het mogelijke te doen om de inwoners en ondernemingen perspectief te bieden op een toekomst na de coronacrisis.

Deze leden constateren dat de inspanningen om de bestaanszekerheid op de eilanden te verbeteren als gevolg van de coronacrisis onder druk staan. Het kabinet benadrukt het belang van het naar (ander) werk begeleiden van werknemers die als gevolg van de crisis hun baan verloren hebben of dreigen te verliezen. De Staatssecretaris stelt dat er in de huidige en nieuwe realiteit van de arbeidsmarkt nog steeds bedrijven en sectoren op zoek zijn naar personeel, al dan niet op basis van nieuwe eisen aan de competenties van personeel. Kan de Staatssecretaris daarvan voorbeelden geven?

De leden van de CDA-fractie onderschrijven de wens van het kabinet, dat investeringen een bijdrage leveren aan de structurele verbetering van het economisch fundament van Caribisch Nederland, gelet op de economische kwetsbaarheid van de eilanden. Deze leden vragen wat de stand van zaken is met betrekking tot de inventarisatie van kansrijke investeringsprojecten, met het oog op de additionele middelen voor investeringen die op korte termijn een impuls geven aan de economie van deze eilanden. Vindt een vergelijkbare inventarisatie van kansrijke investeringsprojecten plaats met het oog op het Nationaal Groeifonds? Is het kabinet bereid kansrijke investeringsprojecten niet alleen te inventariseren, maar ook in de planfase te stimuleren?

Graag zouden de leden van de CDA-fractie willen weten hoe belangrijk de ontwikkeling van de situatie op Sint Maarten – economisch, qua volksgezondheid en politiek – is voor de situatie op Saba en Sint Eustatius? Deelt de Staatssecretaris de zorg van deze leden ten aanzien van de ontwikkelingen op Sint Maarten zeker voor wat betreft de back-up van de (medische én economische) basisvoorzieningen op Saba en Sint Eustatius?

Inbreng van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief met betrekking tot het steun- en herstelpakket. Deze leden lezen dat het Nationaal Groeifonds ook aangewend kan worden voor investeringen in Caribisch Nederland. Zij constateren ook dat de ondergrens van 30 miljoen euro lastig bereikt kan worden, wat de toegankelijkheid van dit fonds belemmert. De leden van de D66-fractie vragen de Staatssecretaris hoe hij deze openbare lichamen kan ondersteunen om complementaire projecten te starten, zodat zij makkelijker gebruik kunnen maken van dit groeifonds. Deze leden vragen zich ook af op welke wijze het groeifonds, Invest-NL en de nieuw op te richten Entiteit gezamenlijk op kunnen trekken.

De leden van de D66-fractie lezen dat de Staatssecretaris de situatie op de eilanden zal blijven monitoren. Deze leden vragen de Staatssecretaris hoe hij dat doet en van welke instrumenten hoe daarbij gebruik maakt. Tevens vragen zij of de Staatssecretaris inzicht heeft in hoeveel procent van de hulpbehoevenden door de steun worden bereikt. De eilanden kennen ook een grote informele economie. De leden van de D66-fractie vragen de Staatssecretaris hoe hij er zorg voor draagt dat ook deze mensen in hun levensonderhoud kunnen blijven voorzien.

Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met instemming kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het noodpakket voor Caribisch Nederland. Deze leden willen de Staatssecretaris danken voor zijn grote inzet voor en betrokkenheid bij de inwoners van Sint Eustatius, Bonaire en Saba in deze crisistijd. Zij stellen het zeer op prijs dat wordt ingezet op een regeling die vergelijkbaar is voor Europees Nederland, met oog voor de Caribische context. In dat verband vragen de leden van de GroenLinks-fractie of dit betekent dat ook groepen en sectoren die in Europees Nederland wél, maar in Caribisch Nederland niet voor steunmaatregelen in aanmerking komen alsnog worden geholpen? Caribisch Nederland wordt hard getroffen door de gevolgen van de Covid-19-crisis en maakt de kwetsbaarheden van de kleine samenlevingen en de afhankelijkheid van toerisme als voornaamste inkomstenbron helaas prangend duidelijk. Werknemers die tot nu toe in het toerisme werkzaam waren zullen, naar

de vrees van deze leden, niet snel uitzicht hebben op een nieuwe baan en zullen aangewezen zijn op de onderstand. De leden van de GroenLinks-fractie roepen de Staatssecretaris en zijn medebewindspersonen ertoe op de komende maanden alles in het werk te stellen om het afglijden van deze groep Nederlanders naar het bestaansminimum te voorkomen. Deze leden hebben daarom nog enkele vragen.

Verlenging en afbouw tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies

Kunt u in percentages aangeven hoeveel werkgevers, zelfstandigen en gewezen werknemers gebruik maken van de tijdelijke subsidieregeling? Klopt het dat veel kleine werkgevers niet in aanmerking komen voor subsidies omdat de vaste lasten en/of omzetteis te laag zijn om in aanmerking te komen, en/of ze niet beschikken over een eigen kantoorlocatie? De Kamer van Koophandel geeft aan dat meer dan 40% van de totale actieve registraties een vestigingsadres op het privéadres hebben. Heeft dat gevolgen (gehad) voor de toekenning van subsidies en zo ja, wordt dit manco hersteld? Zijn er u meer van dit soort beperkingen bekend? In hoeverre is er afstemming tussen de diverse ministeries over de diverse regelingen die ook voor de BES-eilanden gelden? In hoeverre zijn er «meet- en evaluatiemomenten» afgesproken om na te gaan of de steunmaatregelen goed ingericht zijn op de specifieke situatie van de BES-eilanden? In hoeverre kan in deze specifieke situatie gekeken worden naar een oplossing om zoveel mogelijk ook micro-bedrijven te ondersteunen op de eilanden?

Wordt er voldoende rekening gehouden met de werkelijke lokale Caribische omstandigheden, gezien het feit dat de *cost of living* en de *cost of doing business* vele malen hoger ligt dan in Nederland? Waaruit blijkt dat? En ziet u de noodzaak om ook voor de komende jaren een steun- en herstellepakket voor Caribisch Nederland vorm te geven? Naar verwachting is immers het toerisme pas medio 2025 weer op het oude niveau. In hoeverre biedt het pakket aanknopingspunten voor een ontwikkeling naar een crisisbestendiger Caribische economie, zo vragen de leden van de fractie van GroenLinks.

Opheffen beperking ontslagvergunning bedrijfseconomische redenen

Deze leden vragen naar de precieze gevolgen voor gewezen werknemers van het «anticiperen op een nieuwe sociaaleconomische werkelijkheid». Om hoeveel werknemers zal het naar verwachting gaan waarvoor de komende maanden een ontslagvergunning zal kunnen worden verleend en op welke sociale voorzieningen kunnen ontslagen werknemers rekenen? En wat zijn de concrete arbeidsmarktperspectieven voor deze ontslagen werknemers? Kunt u in bedragen en naar verblijfsduur aangeven in hoeverre de rechtspositie van deze gewezen werknemers in positieve zin verschilt van ontslagen werknemers vanwege «reguliere» sociaaleconomische oorzaken? Klopt de veronderstelling van de leden van de GroenLinks-fractie dat, hoe je het ook beziet, al vrij snel de onderstand dreigt voor deze mensen? En is er rekening mee gehouden dat er vrijwel geen alternatieve arbeidsmarkt beschikbaar is nu het toerisme vrijwel stil is komen te liggen?

II Reactie van de Staatssecretaris